

دریچه

۵ فیلم برتر سینمای روسیه در سال ۲۰۲۱

هر چند همه‌گیری کووید ۱۹ ضربه سختی به صنعت فیلم روسیه وارد کرد اما نتوانست آن را از پا دریاورد و این سینما چندین فیلم پر مخاطب را در سالی که گذشت راهی سینماها کرد. به نقل از راشا تودی، از جمله فیلم‌هایی که سینماهای روسیه در سال ۲۰۲۱ با همه گرفتاری‌های مربوط به پاندمی کرونا راهی ایران کردند و با اقبال زیادی هم روبه‌رو شدند می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

«آخرین جنگجو: ریشه اهریمن» ساخته دمیتری دیچانکو

روسی‌ها سال ۲۰۲۱ را با موفقیت فیلم روسی دمیتری دیچانکو با عنوان «آخرین جنگجو: ریشه اهریمن» شروع کردند. این فیلم فانتزی خانوادگی جماعت زیادی را در تعطیلات سال نو به سینماها کشاند و در تعطیلات ۱۰ روزه با نمایش ۲۶۲ سالن سینما نیمی از باکس آفیس را از آن خود کرد. فیلم بیش از ۱۶ میلیارد روبل (۲۴.۱ میلیون دلار) فروش کرد و تعدادی از رکوردهای داخلی سینمای روسیه را شکست. این فیلم در پایان دومین آخر هفته اکرش با بیشترین فروش «روز» دیزنی و چند فیلم چینی در باکس آفیس بین‌المللی نیز با اقبال روبه‌رو و فیلم پنجم در سطح جهان شد. «آخرین جنگجو» رکورد باکس آفیس ژانویه را به نام خود کرد و عنوان سریع‌ترین فیلمی که به رقم فروش ۱.۵ میلیارد روبل در باکس آفیس داخلی رسید را در نهمین روز اکرانش ثبت کرد.

«بابا» ساخته دمیتری یغیموویچ

این کمدی ترام روسی درباره سفر برحانه قهرمان داستان برای رفتن به سمت پدرش در اواخر دهه ۱۹۹۰ در روسیه است که تلاش کرد تا پسرش را طبق همه سنت‌های شوروی بزرگ کند. این فیلم که از ماه می (اردیبهشت) ۲۰۲۱ راهی سینماها شد ۳۶ هفته در ایران ۷.۵ میلیون دلار فروش کرد.

«فیلم» «چرنوبیل» پرنگاه» ساخته دانیلا کوزولوفسکی

دانیلا کوزولوفسکی که تماشاگران جهان او را از بازی در سریال پر مخاطب «وایکینگ‌ها» می‌شناسند استعداد کارگردانی خود را از نمایش یکی از بدترین مصیبت‌های قرن بیستم، یا ساخت این فیلم به نمایش گذاشته است. پس از موفقیت مینی سریال ایچی‌با با عنوان «چرنوبیل» در سال ۲۰۱۹، نمایش این فیلم در روسیه با اقبال روبه‌رو شد. کوزولوفسکی که بازیگر فیلم هم هست و الکساندر رودنیانسکی تهیه‌کننده همه تلاششان را کرده‌اند تا این فیلم را از فیلم‌های قبلی آمریکا و روسی متمایز کنند و آن را از نظر ژانر و صحنه‌ها کاملاً متفاوت سازند. «چرنوبیل» پرنگاه» که با بودجه بالا ساخته شد فیلمی اکشن و قهرمانانه است که حول محور سه قهرمان اصلی داستان می‌چرخد: یک آتش‌نشان، یک مهندس و یک غواص. این فیلم که قرار بود سال ۲۰۲۰ روی پرده برود اما کرونا نمایش آن را تا سال ۲۰۲۱ به تعویق انداخت، در مجموع ۵۶ میلیون دلار فروش کرد.

«۷-۲» قرار از جهنم» ساخته تیمور بکمامبتوف و سرگی تروفیچف

در حالی که سه سال پیشتر فیلمی که درباره فرار سربازان شوروی از کمپ نازی‌ها در جنگ جهانی دوم ساخته شد باکس آفیس روسیه را منفجر کرد، فیلم «۷-۲» نیز از همان زاویه به جنگ جهانی دوم پرداخته و داستان خلبان اسکانر شده‌ای در اردوگاه‌های نازی را روایت می‌کند که با ربودن یک بمبافکن هایتکل به سمت سرزمین مادری پرواز می‌کند. وی موفق شده تا اطلاعات باز زنی از تکنولوژی نازی‌ها در ساخت راکت ۷-۲ را نیز به دست آورد. سکسان‌شده‌ساله بلندنویزانه و استفاده از نوآوری‌های تکنولوژیکی فیلم را به بی‌محابای محبوب بدل کرد و تلاش موفقی برای ارائه ژانر اکشن نظامی برای مخاطبان جوان بود. این فیلم که با بودجه ۱۰ میلیون دلار ساخته شد اولین بار در اواخر بهار در جشنواره

«انفلوآنزا ایتروف» ساخته کربل سربرینیکوف

«انفلوآنزا ایتروف» قرار بود در بخش رقابتی جشنواره فیلم کن ۲۰۲۰ به نمایش درآید که به دلیل پاندمی در نهایت لغو نشد. از همین رو تهیه‌کنندگان تصمیم گرفتند اکران فیلم را تا سال بعد به تعویق بیندازند و آن را در یک فستیوال مهم جهانی برای نخستین بار به نمایش درآورند. ضمن اینکه داستان این فیلم که یک کمدی تراژیک پوچ گریانه است با روح حاکم بر این روزهای جهان نیز همخوانی دارد. فیلم درباره خانواده ایتروف مکانیک اتومبیل شهرستانی است که دچار انفلوآنزا می‌شود و در خلال آن شخصیت‌های هذیان‌گو که واقعیت و تخیلی گنجه‌کننده را در هم می‌آمیزند، تصویر می‌شوند. فیلم که با اقتباس از رمان «ایتروف‌ها» در دنیای انفلوآنزا» نوشته الکسی سالدنیکوف نوشته‌شده یادآور بسیاری از عناصر داستانی «ولیس» جیمز جویس است. سربرینیکوف پس‌از آن در یوگایکینستف دومین کارگردان روسی است که تلاش می‌کند تا این زیبایی‌شناسی مدرنیستی را با دنیای سینما پیوند بزند. فیلم در جشنواره کلام را به عنوان بهترین فیلم به کسب جایزه ولکان برای بهترین فیلم‌برداری شد. در گیشه‌های فروش روسیه در سال ۲۰۲۱ «نونوم: بگنار کراتیج بیاید» با فروش ۳۲.۴ میلیون دلار، «اسپایدرمن: راهی به خانه نیست» با فروش ۲۱.۵ میلیون دلار و «تل‌ماسه» با فروش ۲۰.۹ میلیون دلار پر فروش‌ترین فیلم‌های ایران شده بودند.

گفت‌وگو با محسن شهرنازدار و شروین وکیلی به بهانه هفتادو هشتمین زادروز فرهاد مهراد صدای اعتراض در موسیقی

«فراز از کلام در موسیقی فرهاد آیا درهم‌ریختگی قواعد موسیقی ایرانی رامی‌توان به‌عنوان نوعی اعتراض تلقی کرد؟» محسن شهرنازدار: اشکال کار این‌سان است که شما جریان موسیقی پاپ دهه ۴۰ و ۵۰ را در ادامه منطقی موسیقی کلاسیک ایرانی می‌بینید، در حالی که این دو هیچ ارتباطی باهم ندارند. ادامه آن شکل از موسیقی کلاسیک ایرانی را که مضامین اجتماعی یا سیاسی پیدا می‌کند، شاید در چلوش دهه ۶۰ بتوان دید؛ اما وقتی از فرهاد یا خوانندگان پاپ دیگری مثل داریوش و گوگوش صحبت می‌شود، صحبت از نوعی از موسیقی مردمی و پاپ است که در دوران دموکراتیزه شدن موسیقی در ایران به وجود آمدند و خاص‌نگاه آن‌ها را باید در جریان موسیقی پاپ دید. با تأسیس و گسترش رادیو، علاوه بر عمومی شدن موسیقی، فرصت شنیدن موسیقی فرهنگ‌های دیگر

محسن شهرنازدار محقق مطالعات قومی و تاریخ فرهنگی

نیز فراهم‌شده بود. رادیو استانبول و رادیو قاهره در این زمینه نقش مهمی داشتند. در نتیجه این برخورد، نوعی موسیقی انتطالی مردمی به وجود آمد که لحن ترکی عربی داشت و نخستین نمونه‌های موسیقی پاپ با نوعی موسیقی پاپ کلاسیک ایرانی بود. کالای شدن موسیقی در دهه‌های بعد و شنایی که در جامعه ایرانی برای مدرنیزاسیون به معنای بازتولید تجربه مدرنیته غربی گرفته بود هم، فرصت آشنایی با انواع موسیقی غربی در جامعه ایرانی را فراهم کرد. کمپانی‌های تولید و تکثیر و توزیع در بازار جدید ایران انواع موسیقی‌های پاپ نیمه دوم قرن بیستم را در دسترس عموم قرار می‌دادند. جامعه ایرانی نیز مشغول بازتولید فضاهای مرتبط با فرهنگ غربی در این دوران است. دانسینگ‌ها و کافه‌رستوران‌هایی به سبک آمریکایی در دهه ۴۰ تهران با نفوذ در حال راهاندازی است و در این فضاهای جدید است که موسیقی پاپ ایرانی هم وارد فاز جدیدی می‌شود. فریدون فروغی و علاقه‌مندی‌اش به Blues «زی چارلز» و آر اند بی Blues Rhythm است. نمونه‌هایی از این دست به‌خصوص در کافه‌های تازه تأسیس نسل جوان آن دوره در ایران مورد توجه بود. استقبال از موسیقی را در آن دوره، در اقتصاد ایران و فضای اجتماعی حاکم بر جامعه ایرانی نیز می‌توان بررسی کرد. در این دوره تغییرات زیادی در جامعه ایرانی در حال وقوع است. مسئله مهاجرت وسیع روستا به شهر پس از اصلاحات ررضی، پیدایش طبقه جدید جامعه شهری با عنوان طبقه متوسط که فرهنگ ویژه خود را دارد و مصرف فرهنگی این طبقه و جریان‌های سیاسی جدید، جنبش‌های دانشجویی و ... همه و همه در روند این تغییرات اثر دارند. مجموعه این اتفاقات را می‌توان نوعی مدرنیزاسیون تلقی کرد؛ الگوهایی از غرب می‌آید و در ایران بازتولید می‌شود. در جریان این بازتولید است که فرهاد و امثالهم به وجود می‌آیند. مایلم به بحث ابتدایی اشاره کنم که وقتی ما بدون در نظر گرفتن این موضوعات و تجربه تاریخی آن‌ها را امروز به گذشته نگاه می‌کنیم، فرانت تاریخی‌مان مخدوش می‌شود. برداشت امروزی ما از آثار فرهاد، نوعی موسیقی‌اعتراض است اما شاید در دوره خودش لزوماً چنین برداشتی وجود نداشته است. ما آثار این دو خواننده را از دیگر خوانندگان پاپ آن دوران با عنوان موسیقی اعتراض جدا می‌کنیم اما اگر قرار باشد کلام را به‌عنوان مبنای اعتراضی بودن آن قرار دهیم، تقریباً همه خوانندگان این دوران، ترانه‌سرهای مشترک و آهنگسازان مشترک داشتند و حتی آهنگ‌های دیگرگرا خوانده‌اند. مثلاً آهنگ جمعه که به‌عنوان شایهت موسیقی اعتراضی فرهاد مطرح است همان زمان توسط گوگوش هم خوانده‌شده و از آن برداشت سیاسی نشده است.

و به زندان و اردوگاه کار اجباری می‌فرستند، اما این اتفاقات سروصدای زیادی ایجاد نمی‌کند، چون بیشتر رسانه‌های روشنفکری قلمرو غربی هم در اختیار نیروهای چپ است. انعکاس و سرخوردگی در میان خود روشنفکران چپ البته هست، اما با بزرگی رخدادها و سنس‌کوپها تناسبی ندارد. این جریان به همین دلیل در ایران انعکاس سرازوری پیدا نمی‌کند و شفاف فرهاد که در نظر موزیکالیت به بساط و لماندار و چارلز است، در یک دوره‌ای با نحوه بیان فعالان سیاسی چپ یا مثلاً شعرخوانی شاعران چپ در ایران به شکل مهمی لحن و بیان مشترک می‌یابد. اینکه دقیقاً سرچشمه این لحن مشترک کجاست، نیاز به مطالعاتی عمیق‌تر دارد اما مجموعه این فضای صوتی حاکم در آن روزگار، کنار هم معنادر شده و امروزه تداعی لحن اعتراض سیاسی آن دوران نیز هست.

شروین وکیلی جامعه‌شناس فرهنگی

محسن شهرنازدار: بخشی از دلایل اقبال صدای فرهاد در مقایسه با خانم زنگنه، به نظر به موضوع جنسیت هم مربوط است. در مورد آن هم می‌توان بحث کرد و موضوع مهمی در مطالعات موسیقی است اما بهتر است به سؤال اصلی بحث برگردیم. مایلم تأکید کنم که جریان تغییر در موسیقی سنتی یا همان کلاسیک ایرانی و نمونه‌های پاپی که از آن الهام گرفته‌اند و در س‌سال‌ها به آن اشاره شده، مقلوب‌های جداست و هیچ ارتباطی به شکل‌گیری این تپ از موسیقی پاپ غربی در ایران ندارد. موسیقی کلاسیک ایرانی در روند تغییرات فرهنگی از انحصار طبقه‌ای خاص بیرون می‌آید و تبدیل به یک نوعی کالای فرهنگی می‌شود و خود را با سلیقه و نیاز همه‌ها همگن می‌کند؛ در آن هماهنگی است که نوعی موسیقی پاپ کلاسیک هم به وجود می‌آید، اما این هماهنگی و تغییرات در جهتی متمایز از دیگر گونگی‌های موسیقی پاپ قرار دارد و از دوره‌های تاریخی مشابه با موسیقی پاپ عبور نکرده است؛ بنابراین باید این دو را از هم تفکیک کرد. اگر بنا باشد در مورد چگونگی شکل‌گیری موسیقی پاپ صحبت کنیم باید برویم و خاستگاه پیدایی آن را بررسی کنیم.

فرهاد در ابتدای کارش به زبان انگلیسی می‌خواند...

شروین وکیلی: اساساً در ابتدا کار فرهاد کلور کردن آثار خارجی بود. به‌نوعی موسیقی او ادامه منطقی موسیقی اعتراضی دهه ۱۹۶۰ میلادی است؛ بنابراین این اتفاق را باید معتمدون یک یادفروغی در نظر گرفت. چیزی که امروز ما به آن موسیقی اعتراضی می‌گوییم بخشی از یک پادفرهنگ جهانی است که اگر بخواهیم پیوتایش را تحلیل کنیم در غرب تاندرهای پیشینه چپ دارد و این چپ‌گرایی در کشورهایمانند فرانسه به‌طور سازمان‌دهی شده توسط بلوک شرق پشتیبانی می‌شد. باید به خاطر داشته باشیم این جریان هم‌زمان با اولین پانک غرب در جریان جنگ سرد اتفاق می‌افتد. جریانی که در بلوک غرب یک جنبه چپ دارد، کلیدوازه محبوس صلح است و سرخوینی جوانان را با مقاومت در برابر سلسله‌مراتب رسمی ترکیب می‌کند. مخالفت با مراکز اقتدار در کشورهای مختلف غربی نموده‌های متفاوتی پیدا می‌کند. در فرانسه در مقابل با سلسله‌مراتب دولتی دانشگاهها و مدرن‌های اتفاق می‌افتد، جریانی که شاخه آمریکایی‌اش به مخالفت با جنگ‌سالاری نظامیان می‌پردازد. در مجموع سه شاخص چپ‌گرایی، مقاله با سلسله‌مراتب و کلیدوازه صلح به‌عنوان اساسی‌ترین و مهم‌ترین ویژگی آن دوران به‌حساب می‌آیند. یکی از دلایل استفاده از کلیدوازه صلح هم آن است که در این دوره نیروهای بلوک غرب به رهبری آمریکا با یکی می‌زنند و در کشورهای اشغال شده به دست کمونیست‌ها مداخله‌ای نظامی می‌کنند؛ بنابراین صلح در این مقطع تاریخی نوعی شعار ضد امپریالیستی محسوب می‌شود. باید به این نکته توجه کنیم که وارد ایران می‌شود شاخه غربی (روپایی و آمریکایی) این جنبش اعتراضی است. در حالی که این جریان یک شاخه شرقی هم دارد؛ یعنی یک اتفاق موازی نیز پشت پرده اتفاق در حال انجام است و در آن هنگام با خشونت فراوان توسط روس‌ها و نیروهای وفادار به شوروی سرکوب می‌شود. این اتفاقی است که به بهار پراگ، حمله شوروی به چکسلواکی، برنار کردن رهبر مجارستان و سرکوب جنبش میهنسنگی در لهستان منتهی می‌شود. در این دوره با رفتارهای خشن و خونین مردم را سرکوب می‌کنند

یزدان عشیری مدیر روابط عمومی چهلمین جشنواره فیلم فجر درباره انتخاب بردیس چارسو به‌عنوان خانه جشنواره توضیحاتی ارائه کرد. به نقل از مرکز اطلاع‌رسانی روابط عمومی جشنواره فیلم فجر، ۲۶ دی‌ماه پردیس سینمایی چارسو به‌عنوان خانه جشنواره فیلم فجر امسال اعلام شد که واکنش‌های متفاوتی را در پی داشت.

یزدان عشیری مدیر روابط عمومی چهلمین دوره جشنواره درباره دلیل انتخاب پردیس سینمایی چارسو گفت: پس از بررسی گزینه‌هایی چون برج میلاد، پردیس ملت و دیگر مجموعه‌های سینمایی، همچنین با استناد بر نظر سنجی‌ها، همفکری با صاحبان آثار و بخش‌هایی از اهالی رسانه به این جمع‌بندی رسیدیم که پردیس سینمایی چارسو را به‌عنوان خانه چهلمین جشنواره فیلم فجر در نظر بگیریم. او درباره دلیل انتخاب نشدن پردیس سینمایی ملت و برج میلاد توضیح داد: پردیس ملت به دلیل مشکلات متعددی که در زمینه فقدان پارکینگ و همین‌طور مشکلات زیرساختی درباره اینترنت و دسترسی داشت، انتخاب نشد. درباره اینترت و دسترسی‌های سینمایی، سالن برج میلاد هم به دلیل عدم رضایت صاحبان آثار نسبت به کیفیت فنی نمایش فیلم‌ها در این سینما و مشکلات جانبی انتخاب نشد. شرایط بهره‌وری و امکان استفاده از برج میلاد در این دوره فراهم نشده است. عشیری گفت: ستاد برگزاری جشنواره پردیس چارسو را به دلیل وجود سالن‌های استاندارد سینمایی، تجربه برگزاری دیگر جشنواره‌های سینمایی و همچنین پارکینگ مناسب و سایر شرایط زیرساختی انتخاب کرد. مشاور رئیس سازمان سینمایی افزود: برگزاری جشنواره‌های سینمایی و نمایش‌های فرهنگی در تهران به‌شدت نیازمند وجود زیرساخت سالن‌های مجهز و استاندارد است. این مطالبه هر سال انجام می‌شود و آن عبور می‌کنند. علی‌رغم اینکه ما می‌دانیم با محدودیت‌هایی روبه‌رو هستیم برای کمک به افزایش ظرفیت، سالن‌های دیگر از جمله سینمای فلسطین را هم در نظر گرفته‌ایم تا بیشترین سرویس‌دهی و امکانات را در اختیار اهالی رسانه، منتقدان و هنرمندان قرار دهیم.

چهلمین جشنواره فیلم فجر در دو بخش فرهنگی و رقابتی از ۱۲ تا ۲۲ بهمن‌ماه ۱۴۰۰ به دبیری مسعود نقاش‌زاده برگزار خواهد شد.

برای جشنواره موسیقی فجر امسال؛ داوران جایزه ترانه معرفی شدند

برای جشنواره موسیقی فجر امسال؛ داوران جایزه ترانه با هدف تجلیل و تشویق ترانه‌سرایان برتر، ترویج مفاهیم نو و ارزشمند در ترانه، حمایت و معرفی ترانه‌های برتر در سی و هفتمین دوره جشنواره موسیقی فجر برگزار می‌شود. به نقل از ستاد خبری سی و هفتمین جشنواره موسیقی فجر، محمدرحلی بهمنی، اسماعیل امینی، محمود اکرامی فر، مهدی امین فروغی، میلاد عرفان پور، مجید افشاری و لیبلا کردیجه داوران این دوره جایزه ترانه به دبیری مسلم نادعلی زاده هستند. در این جایزه، متن ترانه‌هایی که از مهر ۱۳۹۹ تا مهر ۱۴۰۰ به‌صورت تک آهنگ یا در قالب آلبوم موسیقی از سوی مؤسسات یا اشخاص حقیقی پس از دریافت مجوز از دفتر موسیقی تولید و منتشر شده‌اند، توسط هیات داوران بررسی و ترانه‌های برگزیده معرفی می‌شوند. در بازه زمانی مشخص شده بیش از چهار هزار قطعه متن ترانه با مجوز دفتر موسیقی به‌صورت تک آهنگ یا در قالب آلبوم منتشر شده‌اند که مرحله نخست انتخاب این ترانه‌ها در حال انجام است و در مرحله نهایی ترانه‌های برگزیده در سی و هفتمین جشنواره موسیقی فجر معرفی می‌شود.

روزنامه همدلی

سازمان آگهی

۰۲۱۶۶۹۸۱۲۷۱
۰۹۱۲۶۸۷۰۱۹۱